

Діана Свістільницька,
здобувачка першого курсу магістратури
спеціальності 017 Фізична культура і спорт,
освітньо-професійна програма «Фізична культура і спорт»,
Західноукраїнський національний університет
Науковий керівник:
Едуард Маляр,
кандидат наук з фізичного виховання та спорту, доцент,
доцент кафедри фізичної реабілітації і спорту,
Західноукраїнський національний університет

СТУДЕНТСЬКИЙ СПОРТ У НЕФІЗКУЛЬТУРНИХ ВУЗАХ

Стан та рівень фізичної підготовленості студентів вузів в останні роки є предметом пильної уваги та серйозної турботи фахівців. Низький рівень загальнофізичної підготовки, слабка рухова активність, відсутність постійних фізичних навантажень негативно впливають на стан здоров'я студентської молоді [2–4].

Сучасний етап розвитку студентського спортивного руху в Україні характеризується появою нових завдань фізичного виховання у вищій школі, спрямованих не тільки на розвиток фізичних здібностей студентів, а й стимулювання їхнього інтересу до занять фізичною культурою та спортом, формування цінностей здорового способу життя, реалізацію завдань із профілактики соціально–негативних явищ у молодіжному середовищі [1].

Студентський спорт є важливою ланкою системи вищої освіти в країні, значним етапом підготовки резерву національних збірних команд з видів спорту. Заняття спортом у студентські роки – один із найефективніших способів виховання цілісного характеру, всебічно та гармонійно розвиненої особистості. Фізична активність, популярність здорового життя серед молоді стають визначальними чинниками у розвиток українського спорту загалом. У зв'язку з цим можна говорити про загальнонаціональне значення студентського спорту [3].

Студентський спорт поділяється на масовий та спорт вищих досягнень з властивими кожному з них цілями та завданнями. До студентського спорту вищих досягнень відносяться тренувальні заняття етапу вищої спортивної майстерності, участь у змаганнях різного рівня (обласних, всеукраїнських, міжнародних), а масовий студентський спорт характеризують тренувальні заняття у спортивних секціях за рамками розкладу, участь у внутрішньовузівських, міських та інших змаганнях [4].

Студентський спорт, масова фізкультурно-оздоровча діяльність мають важливе значення як фізичного, морального, духовного виховання молоді, так вирішення дуже значних соціальних завдань у суспільстві. Підготовка студентів–спортсменів до участі у спортивних змаганнях різного рівня, передбачає зміцнення традицій студентського спорту [5].

На думку ряду авторів, відсутність науково обґрунтованої стратегії розвитку студентського спорту, механізмів його взаємодії з системою фізичного виховання та олімпійського спорту, породжує методологічні та організаційні проблеми, що вимагають проведення наукових досліджень. Перспективи розвитку студентського спорту обмежені переважно навчальними функціями, що реалізуються в системі «кафедра фізичного виховання – спортивний клуб» на єдиній матеріально-технічній базі та тими самими викладачами [3].

Таким чином, необхідно здійснювати підбір оптимального варіанту моделі студентського спорту з переважанням державного регулювання системи націленої на гармонійний розвиток та зміцнення здоров'я майбутніх спеціалістів, а також підготовки кваліфікованих спортсменів серед студентської молоді.

Важливою складовою ЗВО є кількість студентів, які навчаються в ньому, якщо у ЗВО велика кількість студентів (від 10 тисяч), то зростає ймовірність того, що до студентів потрапляють спортсмени з різних видів спорту та

спортивної кваліфікації. Відтак існує нехай і невеликий, а в деяких видах спорту і досить великий відбір до збірних команд вишу для участі у всеукраїнських універсиадах. Крім того, щоб заклад вищої освіти повною мірою міг брати участь у всіх студентських змаганнях у вишах, організуються заняття спортом у позанавчальний час у спортивних секціях за видами спорту для підготовки студентів до змагань [1; 2].

На думку ряду авторів, заходи, спрямовані на розвиток студентського спорту, повинні передбачати [2; 3; 5]:

- створення міжвузівських спортивних центрів за видами спорту для спортивної підготовки збірних студентських команд ЗВО;

- призначення у вузі спортивних стипендій та створення нормативно-правової бази з оплати роботи тренерського складу;

- створення та розвиток спеціалізованих структур, які забезпечують та підтримують спортивну діяльність студентів-спортсменів (їх комплексне організаційне, методичне, консультаційне, медичне та інше обслуговування);

- удосконалення механізмів зацікавленості адміністрації вишів у навчанні у вишах спортсменів високої кваліфікації;

- створення механізмів зацікавленості адміністрації вузів щодо вкладання матеріальних засобів у розвиток студентського спорту.

Одна з основних проблем, що торкнулася студентського спорту, полягає в недосконалості чинної системи спортивного тренування. У студентів вузівської секції відсутня можливість багаторічної спортивної підготовки, тому що на спортивну підготовку відводиться лише період навчання у вузі, а іноді й менший термін, оскільки не всі студенти приходять до секції на першому курсі [3]. Наприклад, у легкій атлетиці спортсмени рівня 1 розряду на тиждень реалізують 6 навчально-тренувальних занять по 3 години. Такі витрати часу із

завищеними обсягами навантажень не може дозволити собі жоден студент у вузі нефізкультурного профілю, який займається у секції з легкої атлетики.

Отже, система спортивного тренування, що традиційно склалася, не підходить у чистому вигляді для студентів-новачків, які займаються у спортивних секціях у позанавчальний час. Необхідно адаптувати та науково обґрунтувати принципи побудови системи тренування для студентів нефізкультурних вузів, які займаються у спортивних секціях, яка була б доступною, але й водночас інтенсивною та враховувала специфіку фізичного стану та режиму життєдіяльності студентів.

Список використаної літератури

1. Ажиппо О.Ю., Павленко В.О., Павленко Є.Є., Студентський спорт в системі фізичного виховання закладів вищої освіти [посібник]. Харків.2019. 285 с.

2. Мельник М., Пітин М. Студентський спорт: перспективи наукових досліджень / Спортивний вісник Придніпров'я, 2015. № 3. С. 73–76.

3. Мельник М.Г., Пітин М.П. Проблеми розвитку студентського спорту України у ХХІ столітті / Вісник Чернігівського державного педагогічного університету ім. Т.Г. Шевченка. Серія: Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт. Чернігів, 2015. Вип. 129, т. 1. С. 169–172.

4. Павленко В.О., Павленко Є.Є., Слюсапренко О.О. Організаційні засади спортивно-масової роботи у вищих навчальних закладах : навч. посіб. для студентів / Харків : ХДАФК, 2017. 166 с.

Павленко О.Ю. Багатогранність розвитку студентського спортивного руху. *Теорія і методика фізичного виховання і спорту*. 2016. № 3. С. 21–25.